

Feltrapport fra rejsen til Nordøstgrønland 2013

Nyt liv i Dødemandsbugten.

Dødemandsbugten er et af de mest spændende, historiske steder i Nordøstgrønland. Talrige inuit hustomter vidner om, at stedet har været en stor og vigtig boplads for svundne inuit-kulturer. Det var også her, at kaptajn Clavering ved et tilfælde i 1823 traf på de sidste få oprindelige nordøstgrønlandske inuit. Langt senere blev stedet en kort og hektisk periode under Anden Verdenskrig hovedkvarter for Nordøstgrønlands Slædepatrulje; det er fra den tid huset stammer. Huset var efterhånden ved at forfalde helt; men Nanok har nu - efter anvisning fra Grønlands Nationalmuseum & Arkiv i Nuuk – taget fat på istandsættelse af huset. Læs mere om dette og meget andet i denne rapport.

Indledning

Nordøstgrønlandsk Kompagni NANOK har afsluttet sin 23. feltsæson, hvor vi har kunnet gennemføre vores planlagte program som forventet.

Årets Nanok-hold havde i alt syv deltagere fordelt på et Nordhold med base i Daneborg og et Sydhold med base på Ella Ø. Med Sydholdet fulgte desuden en professionel bådebygger, der skulle foretage en tilstandsvurdering af vores kutter "Agsut" med henblik på en kommende reovering af denne, formentlig i sommeren 2015.

Dette års reoveringsarbejde tog direkte afsæt i de anbefalinger og beslutninger, som blev resultatet af det fælles feltarbejde, som Nanok i sommeren 2012 havde sammen med bygningsagkyndige fra Grønlands Nationalmuseum & Arkiv (NKA) i Nuuk. Her blev en række udvalgte bygningslokaliteter besøgt og opmålt for at vurdere behov og metoder for fremtidig bevaring.

På baggrund af dette arbejde fremlagde NKA i samarbejde med Nanok i efteråret 2012 en rapport med en revideret klassificering af hytterne i Nordøstgrønland. Listen over særligt bevaringsværdige hytter (liste-A) er således blevet reduceret til følgende 10 lokaliteter: Ørnereden [235], Nordfjordhuset [358-2], Dødemandsbugten [408], Sandodden [425-1], Fjordbotten [454], Bass Rock husene [461], Hochstetter [510], Alabamahuset [518], Villaen, Danmarkshavn [628-1], Hvalrosodden [639]. Reovering af disse liste-A lokaliteter må kun ske efter anvisning af NKA. Det er Nanoks mål, i tæt samarbejde med NKA at reovere og sikre disse særligt bevaringsværdige lokaliteter inden for en overskuelig årrække.

Listen (liste-B) over bygninger, som Nanok frit kan reovere og vedligeholde er nu forøget til 100 navngivne lokaliteter.

Som følge af de stigende problemer vi i de senere år har oplevet med skader på hytter og andre bygninger forårsaget af isbjørne, ikke mindst i Ella Ø området, har vi valgt at opstille en 20 fods container på Ella Ø stationen til opbevaring af proviant og forskelligt andet sårbart udstyr. Dette forhindrer naturligvis ikke bjørnene i at beskadige hytterne, men sikrer i det mindste de mest sårbare og værdifulde forsyninger.

AAGE V. JENSENS FONDE

Nanok takker først og fremmest vores hovedsponsor, Aage V. Jensens Fonde, for aldrig svigtende tillid og støtte. Til trods for at alt arbejde i Nanok er frivilligt og ulønnet ville det umuligt kunne gennemføres over en længere årrække uden ganske betydelig økonomisk støtte fra en trofast sponsor.

En stor tak også til Siriusfupperne og MarinBasis/Daneborg teamet, der endnu en gang udviste hjælpsomhed og gæstfrihed.

Endvidere retter vi en velment tak til de mange privatpersoner, der fortsat yder støtte og viser positiv interesse for vort arbejde.

Vi er også taknemmelige for den støtte pårørende yder til udsendte Nanok-folk, der i reglen bruger hele deres sommerferie på det frivillige og ulønnede arbejde for Nanok. Det er vigtig med en sådan opbakning fra baglandet.

Endelig en stor tak til vore mange gode samarbejdspartnere samt til ekspeditioner og myndigheder, der på forskellig vis har ydet positive bidrag til at muliggøre vort arbejde.

På Nanoks vegne

Peter Schmidt Mikkelsen

This field report is also available in English and Danish at: www.xsirius.dk/nanok.html

Feltrapport for Nordholdet 2013

Opgaver

Nordholdet havde følgende opgaver:

- a) at gennemføre den indledende renovering af Dødemandsbugten [408] og Fjordbotten [454] efter anvisninger fra Grønlands Nationalmuseum samt foretage vedligeholdelse af allerede istandsatte bygninger området
- b) at tilse og foretage vedligehold af Nanoks depot på Sandodden/Daneborg
- c) at modtage gods til Nanok på Daneborg
- d) at optælle Nanok-depot på Sandodden / Daneborg
- e) at klargøre for Nanok-ekspeditionen 2014.

Nordholdet

Troels Vinther, Jesper Madsen, Jesper Stentoft (Sirius '97)

Oprejse og samlet forløb

Oprejsen gik planmæssigt sammen med Sydholdet. Vi mødtes i Kastrup lufthavn ved middagstid den 23. juli. Turen gik herefter mod Keflavik/Reykjavik. Efter en overnatning i Reykjavik tog vi morgenflyveren mod Akureyri. Fra Akureyri fløj vi med en proppet Dash 7 til Constable Punt. På Punten blev vi modtaget af Polog, som orienterede om rejsens videre forløb. Vi hentede vores opmagasinerede våben og ammunition og sidst på eftermiddagen lettede vi i Twin Otteren med kurs mod Daneborg, hvor vi ankom kl. 20. Efter en

halv times ground stop fortsatte Twin Otteren mod Ella Ø med Sydholdet.

Efter en snak med Sirius indlogerede vi os på Sandodden og begyndte herefter lokalisering af udstyr og udpakning af gods fra sidste års skib. Næste dag fulgte klargøring af den nye og den gamle gummibåd (RIB). Til den gamle RIB lånte vi en motor af MarinBasis, da vores egen 40 HK var brudt sammen i 2012. Samtidig blev der pakket udstyr og materialer til vores første renoveringsopgave, Fjordbotten [454] i bunden af Tyrolerfjord.

I dagene fra den 26. juli til 30. juli foretog vi tilsyn af hytter i Young Sund og Tyrolerfjord samt renovering af Fjordbotten. På turen ind til bunden af Tyrolerfjord besøgte vi Pashuset [433], Zackenberg [438-2], Zackenberg-basen [438-3], Fiskerhytten [438-4], Bjørnesstua [437].

Returserjadsen fra Tyrolerfjord til Daneborg blev startet ud på helt fladt vand. Turen bød ved middagstid på en god repetition i hvor omskifteligt vejret i Nordøstgrønland kan være. På 10 min gik det fra vindstille til 20-30 knob. På vejen besøgte vi Skænthytten [440], Moskuheimen [429], Bakkehaug [435] og Leirvågen [434].

Ved returnering til Daneborg den 30. juli var forsyningsskibet allerede ankommet. De efterfølgende dage blev brugt på modtagelse af gods til Nanok samt klargøring af udstyr og materialer til vores næste projekt i Dødemandsbugten. Losningen af Nanoks materialer forløb legende let takket være hjælp fra Sirius' Hydremaer og Zackenbergs

Fjordbotten før og efter renovering.

Fjordbottens fantastiske placering.

minilæsser.

Torsdag den 1. august sejlede vi de 40 km fra Daneborg med to tungt lastede RIBs med kurs mod Dødemandsbugten på sydsiden af Clavering Ø. Efter ankomst gav vi os i kast med renoveringen af resterne af den gamle stationsbygning.

Lørdag morgen den 3. august sejlede vi tilbage til Daneborg. MarinBasis havde tilbudt at hjælpe os med transport af materialer med deres motorbåd Aage V

Jensen (Aage V). Dagen gik med at laste Aage V med brædder og tagpap. Efter en lækker middag på ”den nye vejrstation”, blev de to RIBs endnu engang lastet til bristepunktet og kl. 19 sejlede vi sammen med Aage V ud gennem Young Sund på fint vand. Ved ankomst til Dødemandsbugten blev bådene hurtigt losset takket være Aage V's 5 mand store besætning. Som tak for hjælpen bød Nanok på Whisky i potter, kopper og mugs.

Fjordbotten indefra før renoveringen.

T.v. Alt er fyldt med sand. T.h. Gamle hjemmerullede cigaretskodder, stadig rygbare!

T.v. Troels og Jesper i gang med Fjordbotten. T.h. Indgangsparti med patina.

Nu fulgte nogle hårde dage med at grave stationshuset fri af meterhøje jordvolde og fjerne gennemvædet og råddent træværk.

Onsdag den 7. august havde vi vores første og eneste dag med regn. Ved middagstid pakkede vi en RIB og sejlede ud for at tilse hytter i Gael Hamkes Bugt, Loch Fyne og Godthåb Golf. Loch Fyne [350] lagde trægulv til vores første overnatning. Stationen var ved vores ankomst blevet okkuperet af et Norsk/Dansk selskab anført af Farmer (Sirius '74). Efter en hyggelig aften med masser af røverhistorier tørnede vi ind på trægulvet i sideskuret sammen med fisk, fedt og pemmikan.

Tidligt fredag den 9. august returnerede vi til Dødemandsbugten efter en overnatning på Eskimonæs [405]. På turen havde vi tilset Krogness [403], Mellemhytten [367],

Danske Villa [370], Norma Hytta [411]. Nu fulgte den videre renovering af huset. Lørdag forløb dog noget anderledes en forventet, da vi modtog hele to krydstogtskibe for rundvisning. Det første ankom i løbet af formiddagen med 45 australske turister. Over middag fulgte endnu et skib med 4 engelske turister (serviceret af 15 besætningsmedlemmer og en guide).

Søndag den 11. august afsluttede vi den første etape af Dødemandsbugtens renovering og begav os retur til Daneborg. Turen bød på voldsomme bølger på strækningen mellem Kap Breusing og Sandøen ledsaget af vindstød på op til 40 knob. Her satte vi pris på vores redningsdragter. Sidst på aftenen ankom vi trætte til Daneborg.

T.v. Fjordbotten indvendig med ny Nanok ovn. T.h. Hytten er klar.

T.v. Klar til godstransport til Dødemandsbugten. T.h. Dødemandsbugten ved ankomsten.

Resten af tiden på Daneborg blev brugt til rengøring af udstyr og værktøj samt optælling af alt Nanok grej og proviant.

Onsdag den 14. august kl. 9 sagde vi farvel og tak til Daneborg. Vi havde gennem de sidste uger fået sejlet 550 km, tilset 17 lokaliteter, renoveret en hytte plus en halv station og samtidig haft en fantastisk tur. Nu sluttede turen med at flyve til Ella Ø for at afhente Sydholdet. Ved fem tiden lettede vi alle fra Constable Pynt og satte næsen mod Reykjavik.

Generelt har hele turen været præget af dejligt vejr, fornuftigt vand og en fortræffelig god kyststemning. Der var skønt med de mange besøg af interesserede Sirius fupper på Sandodden. Samtidig må vi takke Zackenberg og MarinBasis for godt selskab, lån af udstyr, et tiltrængt bad og to gange mad.

Renovering af Fjordbotten

Ankomsten til Fjordbotten blev gjort i dejligt vejr og på fint vand. Vi forelskede os hurtigt i hytten og dens beliggenhed. Grundet det lave vand i enden af fjorden måtte vi lade bådene ligge ca. 600 m fra hytten. Forelskelsen dalede hurtigt i takt med at vi begyndte at bære værktøj og materialer. Turen gik først gennem mudder og dernæst gennem et tørt stenet elvleje.

Renovering af hytten startede med at få rester af gammel pap rykket af træskelettet og fjernet jord og stenvolde omkring siderne. Det viste sig hurtigt at trækonstruktionen var i meget find stand og at der derfor, kun ville være behov for at skifte få brædder.

Indvendig var hytten også i velbevaret, men dog meget præget af sandstorme i området. Det var sand over alt. Hytten

T.v. Gennemvædede træfiberplader. T.h. Huset graves fri for at kunne tørre.

T.v. Oprydning i køkkenalrummet. T.h. Tagfoden repareres og klargøres med pap.

rummede en hel del fine historiske effekter som gamle konservesdåser, hundesele, aviser og ikke mindst en thedåse propfyldt med 2 cm lange cigaretskodder – som stadig smagte fortrinligt. På flere brædder havde Henry Rudi dateret sine besøg årene 39-45 med blyant.

Hytten blev forsynet med nyt under og overpap på tag og sider. Døren fik nyt glas, men blev ellers bibeholdt rå da den stod i fin kontrast til det sorte pap.

Indvendig blev hytten støvet af og tømt for sand. Stengulvet blev lagt om og en ny Nanok-ovn installeret.

Hytten står nu klar til fremtidens besøgende, udstyret med Nanoks hyttekasse, kul, ovn og tæt nok til at modstå sne og sandstorme mange år frem i tiden.

Renovering af Dødemandsbugten

Vores mål med første etape af renovering af

Dødemandsbugten var at sikre huset mod indtrængen af fugt og sne sådan at den indvendige renovering kan fortsættes i 2014.

Huset bar tydelig præg af manglende vinduer og døre samt huller i taget. Huset har tidligere være beklædt indvendig med træfiberplader. Pladerne var faldet af lofter og vægge og lå spredt på gulvet. Udenfor var huset omkranset af en jordvold der gik 1 meter op af væggene. Gennem mange vintre har sne haft fri adgang til at komme ind i huset, men modsat så har den smeltende sne har svært ved at forlade huset igen. Summen af alt dette var at husets gulv og den nederste fjerde del af væggene var sjaskvåde.

Vi startede med at grave jordvolden væk omkring hele huset. Det gav en del sved på panden da voldene bestod af en blanding af jord, sten, træ, dåser og træfiberplade. Efter at ydervæggene var blotlagte fulgte gulvene. Første etape gik med at skovle det klamme

T.v. Krydstogtskib ankommer til Dødemandsbugten. T.h. 45 Australiske turister får rundtur og røverhistorier.

T.v. Taget får nyt pap. T.h. Færdigt gavlparti.

lag træfiberplader ud efterfulgt af metervis af gennemvædet og råddent træ. Nu kunne huset få luft og begynde at tørre.

Vindfanget blev pillet helt ned så bundrammen kunne få skiftet brædder. Det nordlige fag i vindfanget blev erstattet af et fag der i årevis havde ligget ved siden af hytten, men som dog var fin og friskt. Siderne blev rejst igen og der blev etableret en ny tagkonstruktion magen til den på hovedhuset.

Alt tagpap blev fjernet fra taget og derefter blev defekte brædder udskiftet. Faktisk blev der mod forventning ikke skiftet mere end nogle få brædder ved tagfoden. Hus og vindfang fik genetableret en fin tagfod og sømmet nyt underpap på efterfulgt af svejst overpap.

Da alle vinduesrammer var skadede blev der monteret 7 stk. nye rammer med glas. Vinduerne var splinter nye, men dog lavet specielt til huset efter gamle principper, med enkelt lag glas kittet fast i rammen.

Huset blev rettet op uden brug af vaterpas,

men med det for øje, at vinduerne skulle kunne passe i hullerne.

Beklædningsbrædderne på facaden blev skiftet i det omfang der var nødvendigt, enten med brugbare gamle brædder eller med helt nye i samme profil.

Den nederste del af huset som tidligere var dækket af jordvolde blev beskyttet med et drænlag af sten og strandsand og derefter beklædt med tagpap. Til sidst blev jordvolden genetableret.

Vinduerne fik nye skodder og der blev lavet en midlertidig hoveddør.

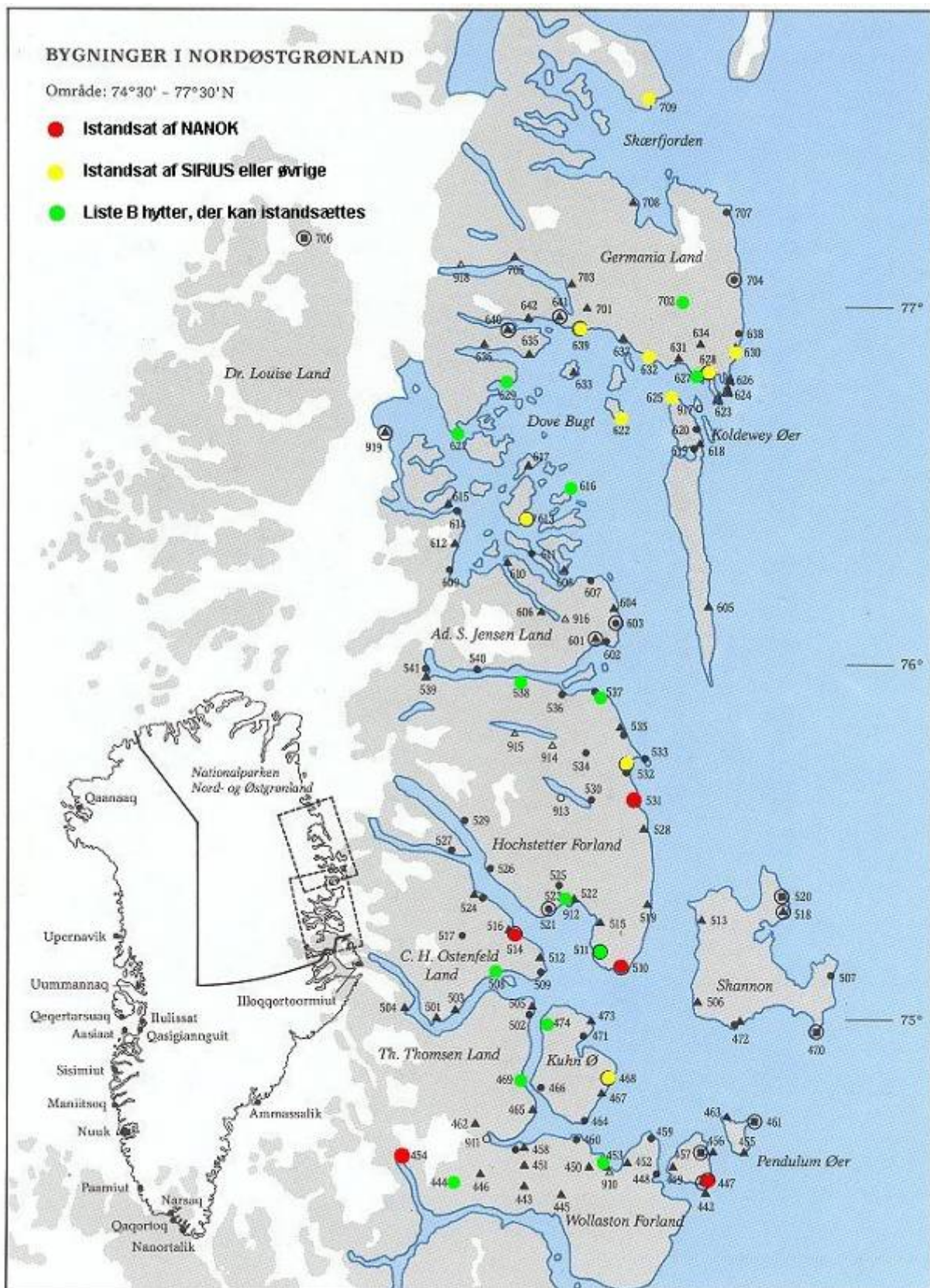
Ved afslutningen på sommerens arbejde stod Dødemandsbugtens station klar til at modtage den værste storm uden at blive fyldt med sne. Nu mangler den blot restaureringen af den indvendige del af huset, men allerede nu fornemmer man at endnu en fantastisk bygning er ved at genopstå.

Jesper – Troels – Jesper

T.v. Huset ryddet og sat til tørre.

T.h. Nordholdet klar til at tage hjem. F.v. Troels Vinther, Jesper Stentoft, Jesper Madsen.

Kortene på denne og modstående side viser vedligeholdelsesstatus for de gamle hytter, huse og stationer i Nordøstgrønland. Lokalteter markeret med rødt eller gult kan forventes at være i nogenlunde brugbar stand. Øvrige lokaliteter kan derimod ikke forventes at være anvendelige. Lokalteter mærket med grønt er øvrige liste-B hytter, som Nanok eventuelt vil renovere og vedligeholde i de kommende år.

BYGNINGER I NORDØSTGRØNLAND

Område: 71° 30' - 74° 30' N

- Istandsæt af NANOK
- Istandsæt af SIRIUS eller øvrige
- Liste B hytter, der kan istandsættes

Feltrapport for Sydholdet 2013

Opgaver

Sydholdet havde følgende opgaver:

- a) at renovere Strindberghuset [358-3] samt foretage vedligeholdelse af allerede istandsatte bygninger, hvoraf en del er blevet beskadiget af isbjørne. Sekundært at renovere Von Krogh [328]
- b) at tilse og foretage vedligehold af M/B "Agsut"
- c) at modtage gods til Nanok på Ella Ø / Mestersvig / Nyhavn
- d) at tilse, optælle og foretage vedligehold af Nanok-depot på Ella Ø / Mestersvig / Nyhavn
- e) at klargøre for Nanok-ekspeditionen 2014
- f) at opstille og indrette 20' containerer samt flytte Nanok-depot hertil fra Ørnereden, Maskinhuset og Tolvmandsbarakken

Deltagere

Fuldtid: Thyge Thisgård Christensen, Per Frøstrup Torben Jeppesen (Sirius '98).

Deltid: Erik Jochumsen (Sirius '00).

Oprejse og klargøring

Dette års rejse til Nordøstgrønland handlede for Nanoks Sydhold, om at renovere den gamle hytte Strindberghuset [358-3] / Laksehytta, ved udmundingen af Brogetdal på Strindbergs Land.

Rejsen startede den 23. juli med et par rejsedage, inden vi via Island, Constable

Pynt, Mestersvig og Daneborg endelig kunne sætte fødderne i gruset på Ella Ø, onsdag den 24. juli kl. 21.30.

Her fik vi en fantastisk modtagelse af øens Siriusfupper, som straks efter indkvartering i Ørnereden inviterede os på friskfanget fjeldørred. Det var et helt fantastisk vejr og vi sad et godt stykke tid rundt om bålet og nød den smukke aften mens snakken gik.

De følgende dage gik med at klargøre Brebøljollen og "Agsut" til søsætning. Mens Erik Jochumsen lavede et grundigt tjek af kutterens tilstand, udnyttede vi andre tiden til at skifte glas i de fleste vinduer i Ørnereden, efter vinterens bjørnebesøg.

Endelig kom dagen hvor vi kunne søsætte Agsut og se om hun stadig ville flyde på vandet. Alt gik uden problemer, da vi trykkede på startknappen tøffede den langsomt igang og da højvandet kom flød kutteren også fint uden at tage ret meget vand ind.

Vi skulle efter planen modtage vores byggematerialer med forsyningskibet den 1. august, så vi havde derfor stadig lidt tid til overs. Vi begyndte derfor renoveringen af facaden på den gamle "Tolvmandsbarak", som igen i år var blevet hærget af en sulten bjørn. Midt under renoveringen fik vi at vide, at forsyningskibet var blevet forsinket og først ville anløbe Ella Ø den 5. august. Vi besluttede os derfor for at pakke kutteren med de forskallingsbrædder og tagpap, som vi havde, og sejle til Strindberg for at påbegynde renoveringen, velvidende at det selvfølgelig vil komme til at koste os en ekstra sejltur tilbage, når skibet kom.

T.v. Sydholdet ankommet til Constable Pynt. Per Frøstrup, Thyge Christensen, Torben Jeppesen.

T.h. Tolvmandsbarakken på Ella Ø var blevet slemt beskadiget af isbjørne.

T.v. Reparation af vinduer i Ørnereden. T.h. Per klargør motoren i "Agsut".

Strindberg

Den 29. juli sagde vi farvel til Erik, som skulle hjem til Danmark en af de efterfølgende dage. Vi sejlede afsted i rigtig fint vejr og ankom efter ca. 15 timers sejlads til Strindberg kl. 02.20. Solen stod stadig oppe på nattehimmelen, så da natten jo stadig var ung, begyndte vi at indrette os i Nordfjordhuset, hvorefter vi så os lidt om i området og dannede os et indtryk af, hvad der skulle laves ved Strindberghuset. De efterfølgende dage brugte vi på at fjerne det gamle pap på huset, grave jordvolden væk omkring huset og rette denne op til vandret. Især at få understøttet gulvet i huset, uden at fjerne gulvet, viste sig at give lidt udfordringer og krævede en del akrobatisk udfoldelse, for at komme ind under huset. Gulvet i forrummet var totalt ødelagt af fugt og stod derfor ikke til at redde. Her valgte vi at lægge et nyt stengulv af de mange flade

sten som kunne findes langs stranden. Til sidst blev der båret småsten i spande til den helt store guldmedalje, for at fylde fugerne mellem trædestenene ud, hvilket resulterede i et rigtig flot gulv, hvis vi selv skal sige det.

Skibsmik

Den 1. august kom "Sirius-fupperne" og vækkede os med nyheden om, at forsyningsskibet nu alligevel havde besluttet sig for at klare skibsmikken på Ella Ø inden Mestersvig og de ville ankomme om eftermiddagen den 2. august. Vi skyndte os derfor at gå hen og måle op og finde ud af, hvad vi havde brug for af ekstra pap, brædder og andet materiel, inden vi pakkede sammen og satte kursen retur mod Ella Ø. Efter 14 timers sejlads i et fantastisk flot vejr og nærmest havblik vand, kunne vi atter ankre op foran Ørnereden og sejle vores grej i land med Brebøljollen. Næste morgen gjorde Sirius deres skibsbombe klar og vi

T.v. T.v. "Agsut" klar til søsætning. T.h. Lastet og klar til afgang. Torben, Erik, Per og Thyge.

Strindberghuset ved ankomsten.

hjalp dem med at pakke lidt grejer. Pludselig fik vi endnu engang en ny sejlplan for "Arina Arctica" og denne gang forlød det, at de nu ville til Mestersvig først og derfor først ville anløbe Ella Ø den 4. august. Dette gav os endnu engang lidt tid til at arbejde videre på "Tolvmandsbarakken". Vi besluttede os dog for at vi ville dele os op, således at Per blev tilbage og legede tømrer, mens Thyge og Torben sejlede til Mestersvig i Brebøljollen for at hente lidt forskelligt grej og lave optælling i Nyhavn. Undervejs var vi forbi Kongeborgen [224-1] og [224-2], hvor vi kunne konstatere at døren havde et ødelagt hængsel og Skida [211], hvor dør og buffer var ødelagt af bjørn. Vi havde dog ikke materialer med til at reparere noget, så vi aftalte med Sirius, at de ville tage sig af det. Det blev til en rigtig fin dagstur med en marchhastighed på ca. 38 km/t, omend vi sluttede af med en ordentlig omgang bølger i Narhvalsund og rundt om Bastionen. Vel hjemme igen kunne vi endnu engang nyde godt af Sirius' gæstfrihed og sætte os til et veldækket bord i "Pynten".

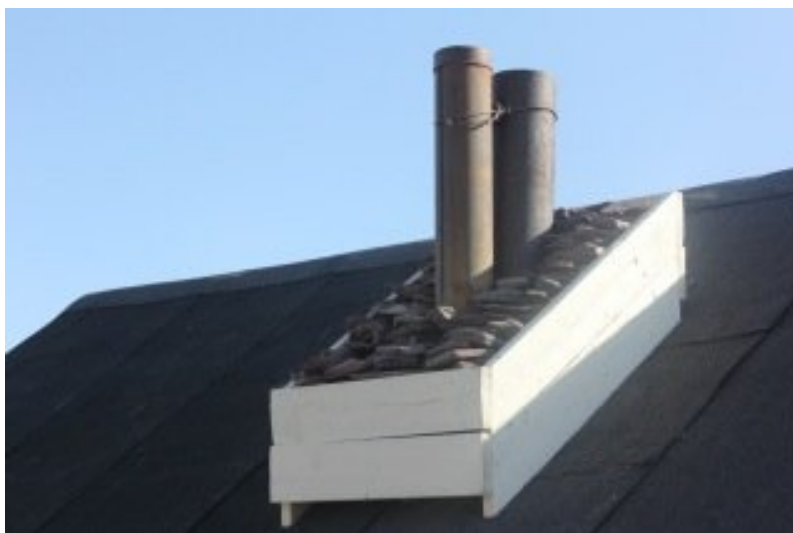
Efter en god nats søvn, vågnede vi op til en lidt anderledes udsigt end normalt. "Arina Arctica" var nemlig i løbet af natten sejlet fra Mestersvig til Ella Ø og lå nu for svaj ude i Solitærbugten. Endelig kunne skibsmikken begynde. Alt imens vi gik og pakkede lidt grejer til vores kommende sejlads, hjalp vi også Sirius med at bære nogle ting på plads, så snart det kom ind. De tunge løft som normalt bliver foretaget af fupperne under en skibsmik, var i år reduceret på det kraftigste, grundet den nyankomne teleskoplæsser. Sidst på eftermiddagen var alle materialer i land og vi kunne nu med spænding åbne vores nye container, som fremover skal fungere som Nanoks bjørnesikre depot. Vi tog de ting, vi skulle have med til Strindberg og lod resten stå til senere.

Strindberg igen

Næste morgen var alt klar, så vi stævnede hurtigt ud for at komme op og lave det sidste på Strindberghuset. Vi kendte jo efterhånden vejen, så da vejret og vinden også var lige

Strindberghuset bliver rettet op.

Skorstenen før og efter renovering.

efter bogen, gik alt planmæssigt. Ved ankomsten til Strindberg, var "Dit eventyrs kajakekspedition" også lige ankommet i deres to Klepper kajakker. De var så flinke at slå deres store telt op og overlade bufferne i hytten til os, hvilket jo var en fornem gestus. Vi havde en rigtig hyggelig aften med god varme fra kulkomfuret, mens snakken gik om de mange oplevelser vi hver især havde haft.

Straks efter morgenmaden den følgende dag gik vi igen i gang med at renovere hytten. Råddent træ blev erstattet med nyt, hvorefter der blev påsømmet et lag underpap. En ny dør blev fremstillet og vinduer repareret og fornyet med nye skodder.

Inde i forrummet lavede vi et lille museum med alle de gamle redskaber og værktøjer vi havde fundet i og omkring hytten. Det hele begyndte nu at tage form. Mens vi stod og brændte yderpappen på,

kunne vi pludselig høre en sagte tøffen, ude fra vandet. Det viste sig at være M/B "Jytte" og besætning, der kom forbi på et lille besøg. Efter lige at have hilst på hinanden igen, tilbød Farmer (Sirius '68) at hjælpe os et par timer. Det skulle han ikke sige to gange og få sekunder senere stod han sammen med Per og vaskede vægge og loft ned inde i hytten. Inden længe var al den gamle sod vasket af og hytten var igen ren og behagelig at være i.

Vi var i år blevet sponsoreret med linoliemaling fra firmaet Original Linoliemaling / lindolie.dk, og vi lagde os nu i selen for at få alt udvendigt træværk malet. Det viste sig at være et super godt produkt og vi ser nu frem til at det holder i mange år fremover. Nu var der kun tilbage at få ryddet op og derefter hentet en halv milliard spandfulde småsten fra strandkanten til at pynte med omkring huset. Efter fire lange arbejdsdage havde vi nået målet.

T.v. Gulvet i forrummet blev lavet af flade strandsten. T.h. Nyt navneskilt.

Strindberghuset klar at give ly og læ til nationalparkens gæster i mange år fremover.

Hytten var færdig og stod nu igen pæn og brugbar på den plads den blev bygget på for snart firs år siden. Klar til igen at give ly og læ til nationalparkens gæster i mange år fremover.

I bølgen blå

Den efterfølgende morgen pakkede vi vores grej sammen og gjorde rent i Nordfjordhuset, hvor vi havde boet. Aftalte, at vi lige ville sejle ind til Waltershausen Gletscher i Brebøljollen inden vi ville fortsætte i "Agsut" sydover. Det var dog begyndt at blæse lidt og jo tættere vi kom på gletscheren, jo højere blev bølgerne. Vi valgte derfor at vende om mens legen var god. Vel tilbage ved "Agsut", sagde vi nu farvel til Strindbergs Land og tøffede langsomt sydover. Det skulle vise sig at blive lidt af en hård tur tilbage til Ella Ø. Vinden kom hele tiden fra skiftende

retninger og de store bølger gjorde det bestemt ikke lettere at holde balancen på dækket. Gang på gang blev vi kastet rundt i den hårde sø, men imponerende nok holdt den kære kutter til det og rullede blot videre over den næste bølge. Ved Skildvagten lagde vandet sig dog og vi sejlede i fin stil det sidste stykke ind til Ella Ø, hvor vi kunne kaste ankeret kl. ca. 03.00.

Vinterklargøring og optælling

Da vi efter lidt søvn havde fået "kørt lidt strøm på batterierne", begyndte Per at rengøre og præservere "Agsut" for vinteren. Thyge og Torben tog os imens af jobbet med at indrette den nye container til depot. En hel del forskalling, lægter og reglar skulle bæres ud, for igen at lægges ind på en ny træreol vi havde lavet. I den anden side af containeren opsatte vi den nyindkøbte stålreol, hvor alt vores grej blev lagt op i fineste orden. Sirius

Færdigt arbejde!

T.v. Der gøres klar til lagercontaineren. T.h. Containeren fyldt med gods ved ankomsten.

hjalp os endnu engang med at løfte de tunge ting ind på plads med deres nye supermaskine - teleskoplæsseren.

Først på eftermiddagen fik vi igen besøg af "Dit eventyrs kajakekspedition". Mens de indlogerede sig sammen med os i Ørnereden og fik vasket deres tøj, fik vi flyttet de sidste ting ned i containeren, så vi nu var klar til den store optællingsdag.

Vi havde alle en hyggelig aften i Ørnereden sammen med Christoffer fra Sirius, hvor der ikke blev gemt på røverhistorierne fra "gamle dage" og de fantastiske oplevelser, vi hver især havde fået de sidste tre uger.

Dagen efter gik Thyge og "kajakdrengene" en tur på Bastionen, mens Per og jeg talte op og tømte Tolvmandsbarakken for gammelt mad. Til slut blev Brebøljollen trukket på land, rengjort og pakket godt ind for vinteren.

Sommerens opgaver var nu færdige og vi havde kun tilbage at få pakket vores personlige grej sammen, inden vi den følgende morgen skulle hentes af Twin Otteren med Nordholdet ombord.

Farvel og tak

I løbet af natten fik vi en pludselig ændring i vejret. Det stormede og skyerne lagde sig tættere og tættere omkring stationen. Da Twin Otteren landede omkring kl. 10.30, begyndte det også at regne, så nu var det bare om at få læsset flyveren og komme videre, så længe vejret tillod det. Turen til Constable Pynt mindede da også mest af alt om en tur i Tivolis karruseller. Vel nede på jorden igen blev vi godt modtaget af Aka og Per fra Polog, som sørgede for at de seks timers ventetid ikke blev langtrukne. Omkring kl. 17 satte vi os i en Dash 8 og vinkede farvel til det smukke land for at fortsætte turen til Danmark via Island.

Vi har alle på Sydholdet haft en fantastisk tur med masser af uforglemmelige oplevelser både på vores ture, men ikke mindst med de mennesker vi har mødt på vores vej. Stor tak til jer alle for jeres hjælpsomhed og venlige måde at være på.

Torben – Thyge - Per

Nanok containeren på sin plads og fyldt med udrustning.

Tilstandsrapport for M/B "Agsut"

- ved Erik Jochumsen (Bådebygger og Sirius '00)

Det var min opgave, som fjerdemand på Sydholdet, at foretage en grundig gennemgang af "Agsut". Dette for at lave en tilstandsrapport på skibet til Nanok og for at kunne planlægge hvilke arbejder der skal udføres af et kommende renoveringshold.

Vel ankommet til Ella Ø med den fineste velkomst fra fuppernes side man kunne ønske sig, startede vi dagen efter med at rigge "Agsut" af for vinteren. Ved første øjekast så den rigtig fin ud og det skulle vise sig at holde stik ved den senere og grundigere gennemgang. Man må endnu engang forbavses over hvor godt træ holder sig i de arktiske egne!

De første par dage gik med at undersøge skroget ud- og indvendigt. Skroget er bygget

helt i egetræ. Jeg løsnede isforhudningen ved for/agterstævn, køl og midtskibs over og under vandlinjen. Træets beskaffenhed var rigtig fin og isforhudningen ligeså. Det eneste sted hvor der var antydning af råd, var udvendigt ved agterstævnen i området omkring stævnrøret. Dog ikke noget der har indflydelse på sikkerheden i øvrigt.

Ligeledes udtog jeg nogle af de søm som holder plankerne fast på spanterne, for at se om der skulle være tegn på tæring. Dette kan ofte forekomme især i både bygget i egetræ. Sømmene var meget intakte, selv efter at have siddet der i mere end 50 år! Isforhudningen blev møjsommeligt flettet sammen og sat fast igen.

Da jeg var færdig med at undersøge skroget, gjorde vi "Agsut" klar til søsætning. Skroget viste sig at være meget tæt, takket være isforhudningen der hindrer undervandsskroget i at udtørre. Reparationen indvendigt ved stævnrøret fra sidste år

T.v. Agterstavn undersøges. T.v. Isforhudning løftet ved forstavn.

T.v. og midt. Midtskibs under isforhudningen. T.h. Køl, spanter og klædning er i god stand.

T.v. dækket set nedefra lastrum. T.h. planker under isforhudningen over vandlinjen.

holder stadigvæk fint. Den øverste del af skroget der ikke er isforhudet, var noget optørret og det var her den tog mest vand ind under sejlads. Dette kan afhjælpes ved at kalfatre nådderne på ny.

Sidste dag inden Sydholdets afgang med "Agsut", brugte jeg på at gennemgå resten af skibet. Dækket og dæksbjælkerne var også i rigtig fin stand. Dog trænger dækket atter til at blive kalfatret, da der er en del utætheder i nådderne på grund af optørring.

Hvad den ud- og indvendige aptering angår, var der heller ikke meget at komme efter, alt træ er intakt trods mange års slid. Ud over småreparationer er det styrehuset der trænger mest til at blive renoveret. Slutteligt tog jeg mål af rummene under dørken i forskibet, med henblik på at skaffe noget ballast i rette størrelse.

Gennemgangen har vist at Agsut stadigvæk er et sundt skib og efter alt at dømme i meget god stand. Hvilket gør at den er værd at bevare mange år fremover, særligt fordi den jo har kystens bedste laste-

og sejlegenskaber!

Arbejder (kompetencekrævende) der er at gøre for et kommende renoveringshold:

- Kalfatre dækket
- Kalfatre fribordet (øverste del af skroget)
- Udskifte styrehustag
- Reparation af sider styrehus
- Reparation af lønningslisten
- Tilse og evt. at reparere rådskade ved agterstævn og påsætte ny isforhudning.

Da Sydholdet var sejlet afsted, var der ca. et døgn til at jeg skulle hentes af Twin Otteren og flyve sydpå igen. Tiden blev brugt på at gøre rent og montere nye skodder i Ørnereden efter bjørnebesøg. Derudover var jeg heldig at kunne være Sirius behjælpelig ved bl.a. at være med til at reparere en af deres både. Mange tak til Polog for god service og gæstfrihed. Og mange tak til Sirius for hjælpsomhed og imødekommenhed. Det var en fornøjelse.

Erik

T.v. Søm tages ud for eftersyn. T.h. Søm – næsten som nye.

T.v. Utæthed ved på dæk. T.h. "Agsut" under sejlads.

"Agsut" for svaj.

Om Nanok

Nordøstgrønlandsk Kompagni Nanok er en privat, nonprofit organisation stiftet i 1992 på baggrund af det tidligere *Østgrønlandsk Fangstkompagni Nanok A/S*, grundlagt i 1929.

Nanoks formål er bl.a. *at bidrage til udbredelse af kendskabet til Nordøstgrønland og dets kulturhistorie samt at bidrage til sikring af områdets kulturminder og bygninger.*

Nanok består af en privat kreds på syv personer, kaldet Bestyrelsen. Disse er Peter Schmidt Mikkelsen (direktør), Jens Erik Schultz, Tommy Pedersen, Palle V. Norit, Søren Rysgaard, Fritz Ploug Nielsen og Jesper Mølbak Stentoft. Nanoks revisor er Aka Lyng. Nanoks pakkecentral varetages af Kristian Nevers. Foruden Bestyrelsen deltager en række enkeltpersoner i Nanoks arbejde. Al arbejde i Nanok er frivilligt og ulønnet.

Nanok udsender hver sommer et felthold typisk bestående af 6-10 deltagere fordelt på 2 eller 3 hold, der i 3-5 uger arbejder i Nordøstgrønland. Resultatet af dette arbejde dokumenteres og offentliggøres i en feltrapport. Ekspeditionsdeltagerne udvælges af bestyrelsen. I årene 1991-2013 er der udsendt i alt 140 Nanok'ere, eller mere end 75 enkeltpersoner, til Nordøstgrønland.

For at kunne gennemføre arbejdet råder Nanok over et betydeligt ekspeditionsmateriel. Derimod besidder Nanok ingen fast ejendom i Grønland.

Nanoks arbejde finansieres af Aage V. Jensens Fonde. Kompagniet støttes desuden af en lang række private bidragydere. Blandt sine mange gode samarbejdspartnere tæller Nanok bl.a. Royal Arctic Line, Norlandair, Air Greenland, Arctic Research Centre, Grønlands Selvstyre, Grønlands Nationalmuseum & Arkiv, Grønlands Naturinstitut og Klimaforskningscenter, Arktisk Kommando, Polar Logistics Group, Slædepatruljen Sirius, Forsvarets Vagt Mestersvig, Uddannelses- og vedligeholdelsessektion Grønland (UVG).

Nanok har siden 1991 renoveret og vedligeholdt ca. 50 kulturhistoriske bygninger og har for denne indsats modtaget betydelig anerkendelse, bl.a. fra det tidligere Grønlands Selvstyre samt Grønlands Nationalmuseum & Arkiv.

I årene 2003-2007 udarbejdede Nanok på opfordring af det daværende Grønlands Hjemmestyre en ny, unik bygningsmæssig status for samtlige kulturhistoriske hytter og stationer i Nordøstgrønland. Registreringerne er stillet vederlagsfrit til rådighed for Grønlands Nationalmuseum & Arkiv i Nuuk. Et omfattende materiale fra registreringen, herunder fotos og GPS-positioner, er publiceret i bogen "*North-East Greenland 1908-60. The Trapper Era*" (Mikkelsen 2008).

Nanok har fra sommeren 2007 med godkendelse fra Grønlands Selvstyre genoptaget renoveringen af hytter i Nordøstgrønland.

Liste over nordøstgrønlandske stationer og hytter renoveret af Nanok 1991 - 2013:

Nr.	Navn	Istandsæt år	Nr.	Navn	Istandsæt år
201	Antarctichavn	2001 (knust 2002)	350	Loch Fyne	1993, 2007
218	Kap Peterséns	1998	356	Hoelsbu	1999, 2000, 2007
224-2	Kongeborgen	2001	358-3	Strindberghuset	2013
222	Holm Bugt hytten	2001	367-2	Mellemhuset	2010
236	Maristua	2008	403	Krogness	2010
238	Mineralbukta	2010	405	Eskimonæs	1998
241	Svedenborg	2011	407	Elvsborg	2007-2008
301	Laplace	2009	408	Dødemandsbugten	2013
304	Arentz hytten	2008	411-2	Norma hytta	2010
305	Namdalshytten	2010	412	Dahl Skær hytten	2010
308	Kap Humboldt	1997	417	Kap Herschell	2002
309	Rendalshytten	2010	425	Sandodden/Karina	1994-2000, 2007, 2009
310	Bjørnheimen	2008	429	Moskusheimen	1994
317	Brøggers hytte	2012	434	Leirvågen	2008
320	Smedal	2012	438-2	Zackenbergt	1991, 1992
322	Noa Sø hytten	2008	438-4	Fiskerhytten	2008
324	Varghytten	2002, 2007	437	Bjørnnesstua	2008
325	Renbugthytten	2010	447	Germaniahavn	1999
335	Myggbukta	1999, 2002, 2011	454	Fjordbotten	2013
337	Ragnhilds-hytten	2008	510	Hochstetter	1996, 1998
340	Kap Ovibos hytten	2000, 2007, 2012	514	Ny Jonsbu	1995
341	Halle	2011	531	Ottostrand	2009
345	Bråstad	2011	---	Kap Moltke /Brønlundhus	2001
347	Petrahytten	2011			

Kilde vedr. hyttenumre og -navne: Peter Schmidt Mikkelsen: North-East Greenland 1908-60 The Trapper Era. The Scott Polar Research Institute (SPRI), University of Cambridge (2008).

